Универзитет у Крагујевцу
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 1015
12. 10. 2015. године
К р а г у ј е в а ц

На основу члана 181 став 2 и 182 Статута Природно-математичког Факултета у Крагујевцу (у даљем тексту: Послодавац), а сходно Закону о заштити узбуњивача ("Сл. гласник РС", бр. 128/2014, у даљем тексту: Закон) и Правилнику о начину унутрашњег узбуњивања, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених („Сл. гласник РС", бр. 49/2015, у даљем тексту: Правилник), Декан послодавца дана 12. 10. 2015. године донео је

ПРАВИЛНИК
О ПРАВИМА И ЗАШТИТИ УЗБУЊИВАЧА КАО И О ДРУГИМ ПИТАЊИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА УЗБУЊИВАЊЕ

I – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим актом уређују се питања везана за унутрашње узбуњивање (сходно чл. 12. ст. 1. и 2. Закона, у даљем тексту: узбуњивање), поступак узбуњивања, права узбуњивача, обавеза послодавца у вези са узбуњивањем, као и друга питања од значаја за узбуњивање и заштиту узбуњивача.

Овим актом уређује се и начин и поступак узбуњивања, одређивање и начин одређивања лица овлашћеног за пријем информација и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем код послодавца.

Овај акт се доноси сходно чл. 14. и 16. Закона и члану 2. Правилника.

Значење термина

Члан 2.

УЗБУЊИВАЊЕ (у смислу члана 2. став 1. тачка 1. Закона и овог акта) је откривање информације о:

- кршењу прописа,
- кршењу људских права,
- вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено,
- опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину,
- као и ради спречавања штете великих размера.

УНУТРАШЊЕ УЗБУЊИВАЊЕ (у смислу члана 12. став 2. Закона) је откривање информације послодавцу.

УЗБУЊИВАЧ (у смислу члана 2. став 1. тачка 2. Закона и овог акта) је физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву.

РАДНО АНГАЖОВАЊЕ (у смислу члана 2. став 1. тачка 5. Закона и овог акта) је радни однос, рад ван радног односа, волонтирање, вршење функције, као и сваки други фактички рад за послодавца.

ШТЕТНА РАДЊА (у смислу члана 2. став 1. тачка 7. Закона и овог акта) је - свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем - којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач - угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај.

Чланом 2. став 1. Закона, прописано је и значење следећих термина (у смислу Закона - поједини изрази имају следеће значење):

ПОСЛОДАВАЦ (у смислу члана 2. став 1. тачка 3. Закона) је орган Републике Србије, територијалне аутономије или јединице локалне самоуправе, носилац јавних овлашћења или јавна служба, правно лице или предузетник који радно ангажује једно или више лица;

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ (у смислу члана 2. став 1. тачка 4. Закона) је лице коме су у правном лицу поверени одређени послови који се односе на управљање, пословање или процес рада, као и лице које у државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе врши одређене дужности;

ОВЛАШЋЕНИ ОРГАН (у смислу члана 2. став 1. тачка 6. Закона) је орган Републике Србије, територијалне аутономије или јединице локалне самоуправе или носилац јавних овлашћења надлежан да поступа по информацији којом се врши узбуњивање, у складу са законом;

II - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ О УЗБУЊИВАЊУ И ПРАВУ НА ЗАШТИТУ

Забрана спречавања узбуњивања

Члан 3.

Забрањено је спречавање узбуњивања.

Одредба општег акта или појединачног акта, којом се спречава узбуњивање – ништава је.

Забрана предузимања штетне радње

Члан 4.

Забрањено је предузимање штетне радње.

Право на заштиту узбуњивача

Члан 5.

Узбуњивач има право на заштиту, у складу са Законом и овим атом ако изврши узбуњивање.

Узбуњивач има право на заштиту, у складу са Законом и овим атом – ако открије информацију - у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање, а најкасније у року од десет година од дана извршења те радње.

Узбуњивач има право на заштиту, у складу са Законом и овим атом ако би, у тренутку узбуњивања, а на основу расположивих података - у истинитост информације, поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач.

Заштита повезаних лица

Члан 6.

Повезано лице има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због повезаности са узбуњивачем.

Право на заштиту због погрешног означавања узбуњивача

Члан 7.

Право на заштиту као узбуњивач, има лице које учини вероватним да је према њему предузета штетна радња, ако је лице које је предузело штетну радњу, погрешно сматрало да је то лице узбуњивач, односно повезано лице.

Право на заштиту због тражења информације

Члан 8.

Лице које тражи податке у вези са информацијом, има право на заштиту као узбуњивач, ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због тражења тих података.

Заштита података о личности узбуњивача

Члан 9.

Лице које је овлашћено за пријем информације дужно је да, штити податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, осим ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података, а у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Свако лице које сазна податке из става 1. овог члана, дужно је да штити те податке.

Лице овлашћено за пријем информације дужно је да приликом пријема информације, обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу, ако без откривања идентитета узбуњивача не би било могуће

поступање тог органа, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, лице овлашћено за пријем информације дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача.

Подаци из става 1. овог члана не смеју се саопштити лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

Забрана злоупотребе узбуњивања

Члан 10.

Забрањена је злоупотреба узбуњивања.

Злоупотребу узбуњивања врши лице које:

1) достави информацију за коју је знало да није истинита;
2) поред захтева за поступање, у вези са информацијом којом се врши узбуњивање - тражи противправну корист.

III– ОДРЕЂИВАЊЕ ЛИЦА ОВЛАШЋЕНОГ ЗА ПРИЈЕМ ИНФОРМАЦИЈА И ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

Члан 11.

У циљу обезбеђења услова и извршења обавеза прописаних Законом и Правилником, послодавац одређује лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем (у даљем тесту: Лице овлашћено за пријем информација).

Лице овлашћено за пријем информације је секретар послодавца.

Лице из става 2. је лице радно ангажовано код послодавца, по основу уговора о раду на неодређено време.

IV– ПОСТУПАК

Обавезе послодавца

Члан 12.

Послодавац, овим актом (сходно чл. 14. – 16. Закона) уређује начин и поступак узбуњивања, одређује лице овлашћено за пијем информације (члан 11. овог акта) и овај акт чини доступним свим радно ангажованим лицима – истицањем на видном месту (доступном сваком радно ангажованом лицу) у просторијама послодавца.

Члан 13.

Послодавац се обавезује (сходно члану 14. став 1. Закона) да, у оквиру својих овлашћења, предузме мере ради отклањања утврђених неправилности у вези са информацијом.

Послодавац се обавезује (сходно члану 14. став 2. Закона) да, у оквиру својих овлашћења, заштити узбуњивача од штетне радње, као и да предузме неопходне мере ради обустављања штетне радње и отклањања последица штетне радње.

Послодавац се обавезује (сходно члану 14. став 3. Закона) да неће предузимати мере у циљу откривања идентитета анонимног узбуњивача.

Члан 14.

Послодавац ће поступити по информацији - без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема информације.

Послодавац се обавезује (сходно члану 15. став 3. Закона) да, по окончању поступка - обавести узбуњивача о исходу поступка, у року од 15 дана од дана окончања поступка.

Послодавац ће, на захтев узбуњивача - пружити обавештења узбуњивачу о току и радњама предузетим у поступку, - омогућити му увид у списе предмета, као и - присуствовање радњама у поступку.

Започињање поступка – достављање информације

Члан 15.

Поступак узбуњивања започиње - достављањем информације послодавцу.

Садржина информације

Члан 16.

Информација садржи податке о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и податке ради спречавања штете великих размера.

Информација може да садржи потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу.

Послодавац и овлашћени орган - поступају и по анонимним обавештењима у вези са информацијом, у оквиру својих овлашћења.

Достављање – писмено и усмено

Члан 17.

Достављање информације у вези са узбуњивањем - врши се лицу овлашћеном за пријем информације (лице из члана 11. овог акта) - писмено или усмено.

Члан 18.

Писмено достављање информације у вези са узбуњивањем - може се учинити:

- непосредном предајом писмена о информацији у вези са узбуњивањем,

- обичном или препорученом пошиљком, као и
- електронском поштом, у складу са законом, уколико постоје техничке могућности.

Усмено достављање информације у вези са узбуњивањем - врши се усмено на записник.

Записник о усмено достављеној информацији у вези са узбуњивањем садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник;
- време и место састављања;
- податке о присутним лицима;
- опис чињеничног стања (информацију) у вези са унутрашњим узбуњивањем, податке о времену, месту и начину кршења прописа из области радних односа, безбедности и здравља на раду, људских права запослених, опасностима по њихов живот, здравље, општу безбедност, животну средину, указивање на могућност настанка штете великих размера и друго;
- примедбе узбуњивача на садржај записника или његову изјаву да нема никаквих примедби на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином;
- потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем. - печат послодавца.

Члан 19.

Уколико без откривања идентитета узбуњивача - не би било могуће поступање надлежног органа - лице овлашћено за пријем информације - дужно је да приликом пријема информације, обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ток поступка – пријем, приступ, провера информације

Пријем информације - време

Члан 20.

Уколико се достављање информације врши непосредном предајом писмена или усмено, о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем - саставља се потврда о пријему информације у вези са узбуњивањем, и то приликом пријема писмена, односно приликом узимања усмене изјаве од узбуњивача.

Уколико се достављање писмена о информацији у вези са узбуњивањем врши обичном или препорученом пошиљком, односно електронском поштом - издаје се потврда о пријему информације у вези са узбуњивањем. У том случају се као датум пријема код препоручене пошиљке - наводи датум предаје пошиљке пошти, а код обичне пошиљке - датум пријема пошиљке код послодавца.

Ако је поднесак упућен електронском поштом, као време подношења послодавцу сматра се време које је назначено у потврди о пријему електронске поште, у складу са законом.

Потврда о пријему информације

Члан 21.

Потврда о пријему информације у вези са узбуњивањем садржи:

- кратак опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- време, место и начин достављања информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- број и опис прилога поднетих уз информацију о унутрашњем узбуњивању;
- податке о томе да ли узбуњивач жели да подаци о његовом идентитету не буду откривени;
- податке о послодавцу;
- печат послодавца;
- потпис лица овлашћеног за пријем информације.

Потврда о пријему информације у вези са узбуњивањем - може садржати потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу, уколико он то жели.

Право приступа информацији ("отварање пошиљке")

Члан 22.

Обичне и препоручене пошиљке на којима је означено да се упућују лицу овлашћеном за пријем информације или на којима је видљиво на омоту да се ради о информацији у вези са узбуњивањем - може да отвори само лице овлашћено за пријем информације (лице из члана 11. овог акта).

Провера информације

Члан 23.

У циљу провере информације у вези са узбуњивањем, предузимају се одговарајуће радње, о чему се обавештава послодавац, као и узбуњивач, уколико је то могуће на основу расположивих података.

Приликом вођења поступка унутрашњег узбуњивања, овлашћено лице које води поступак - може узимати изјаве од других лица, у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, о чему саставља записник.

Записник о узетим изјавама од трећих лица, у циљу провере информације (у вези са унутрашњим узбуњивањем) садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник;
- време и место састављања;
- податке о присутним лицима;
- опис утврђеног чињеничног стања поводом информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- примедбе присутног лица на садржај записника или његову изјаву да нема никаквих примедби на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином;

- потпис присутних лица и лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем. - печат послодавца.

На садржину записника, може се ставити приговор.

Члан 24.

У случају анонимних обавештења, поступа се у складу са Законом.

Послодавац се обавезује да неће предузимати никакве мере и радње у циљу откривања анонимног узбуњивача.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, лице овлашћено за пријем информације дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача (члан 10. став 4. Закона). Информисање у току поступка.

Члан 25.

На захтев узбуњивача, послодавац је дужан да пружи обавештења узбуњивачу о току и радњама предузетим у поступку, као и да омогући узбуњивачу да изврши увид у списе предмета и да присуствује радњама у поступку.

Окончање поступка – Извештај и обавештавање узбуњивача

Члан 26.

По окончању поступка – лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка (из члана 11. овог акта):

- саставља извештај о предузетим радњама у поступку по информацији у вези са узбуњивањем,
- предлаже мере ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње насталих у вези са узбуњивањем.

Извештај из става 1. овог члана, садржи:

- време, место и начин пријема информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- радње које су након тога предузете у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- лица која су обавештена о радњама предузетим у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, уз навођење датума и начин њиховог обавештавања;
- шта је утврђено у поступку по информацији, уз навођење конкретног чињеничног стања, да ли су утврђене неправилности и штетне радње као и њихов и опис, као и да ли су такве радње изазвале штетне последице;
- потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем - печат послодавца.

Извештај из става 1. овог члана, доставља се послодавцу и узбуњивачу.

Узбуњивач се може изјаснити о извештају – у року од 15 дана.

Члан 27.

Ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње настале у вези са узбуњивањем - могу да се предузму одговарајуће мере на основу извештаја из става 1. овог члана.

На основу поднетог извештаја, Лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем, на основу поднетог извештаја - предлаже мере у циљу отклањања утврђених неправилности и начин отклањања последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем - у року од 30 дана од дана достављања извештаја послодавцу и узбуњивачу.

Предлог мера ради отклањања неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем обавезно садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник;
- време и место састављања;
- навођење и детаљан опис неправилности, штетних радњи и последица ових радњи у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених извештајем;
- конкретне мере које се предлажу ради отклањања наведених неправилности и последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених извештајем као и рокови за њихово извршење;
- образложење због чега се баш тим предложеним мерама отклањају утврђене неправилности и последице штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем;
- име лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем; - печат послодавца.

Члан 28.

У року од 15 дана од дана окончања поступка - послодавац ће обавестити узбуњивача о исходу поступка.

Поступање са тајним и поверљивим подацима

Члан 29.

Информација може да садржи тајне или поверљиве податке.

Под тајним подацима из става 1. овог члана сматрају се подаци који су у складу са прописима о тајности података претходно означени као тајни.

Под поверљивим подацима из става 1. овог члана сматрају се и подаци који као такви утврђени општим актом послодавца.

Ако су у информацији садржани тајни, односно поверљиви подаци, узбуњивач је дужан да се прво обрати послодавцу, а ако се информација односи на лице које је овлашћено да поступа по информацији, информација се подноси руководиоцу послодавца.

У случају да послодавац није у року од 15 дана поступио по информацији у којој су садржани тајни или поверљиви подаци, односно ако није одговорио или није предузео одговарајуће мере из своје надлежности - узбуњивач се може обратити овлашћеном органу у складу са Законом.

Изузетно од става 4. овог члана, у случају да се информација односи на руководиоца послодавца, информација се подноси овлашћеном органу, у складу са Законом.

Ако су у информацији садржани тајни или поверљиви подаци, узбуњивач не може узбунити јавност, ако законом није другачије одређено.

Ако су у информацији садржани тајни или поверљиви подаци, узбуњивач и друга лица су дужни да се придржавају општих и посебних мера заштите тајних и поверљивих података, прописаних законом који уређује тајност података, односно прописаних одговарајућим атом (из става 3. овог члана).

V – ЗАШТИТА УЗБУЊИВАЧА И НАКНАДА ШТЕТЕ

А - Забрана стављања узбуњивача у неповољнији положај

Члан 30.

Послодавац не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи на:

1) запошљавање;
2) стицање својства приправника или волонтера;
3) рад ван радног односа;
4) образовање, оспособљавање или стручно усавршавање;
5) напредовање на послу, оцењивање, стицање или губитак звања;
6) дисциплинске мере и казне;
7) услове рада;
8) престанак радног односа;
9) зараду и друге накнаде из радног односа;
10) учешће у добити послодавца;
11) исплату награде и отпремнине;
12) распоређивање или премештај на друго радно место;
13) непредузимање мера ради заштите због узнемиравања од стране других лица;
14) упућивање на обавезне здравствене прегледе или упућивање на прегледе ради оцене радне способности.

Одредбе општег акта којима се узбуњивачу ускраћује или повређује право, односно којима се ова лица стављају у неповољнији положај у вези са узбуњивањем - ништаве су.

Б - Накнада штете због узбуњивања

Члан 31.

У случајевима наношења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штете, у складу са законом који уређује облигационе односе.

Привремене мере и надлежност (сходно члану 32. Закона)

Члан 40.

У поступку заштите у вези са узбуњивањем или у поступку из члана 27. овог закона суд који води поступак може одредити привремену меру у складу са законом којим се уређује извршење и обезбеђење.

Предлог за одређивање привремене мере може се поднети пре покретања судског поступка, за време трајања судског поступка као и по окончању судског поступка, све док извршење не буде спроведено.

У току поступка суд може и по службеној дужности да одреди привремену меру.

Привремена мера пре покретања судског поступка (сходно члану 33. Закона)

Члан 41.

Суд надлежан за поступање по тужби за заштиту у вези са узбуњивањем, надлежан је да одлучује и о предлогу за одређивање привремене мере који је поднет пре покретања судског поступка.

Приликом одређивања привремене мере из става 1. овог члана, суд ће одредити и рок у коме се мора поднети тужба пред надлежним судом, водећи рачуна о роковима одређеним посебним прописима за подношење тужбе.

Предлог за одређивање привремене мере (сходно члану 34. Закона)

Члан 42.

Предлогом за одређивање привремене мере може се захтевати да суд одложи правно дејство акта, забрани вршење штетне радње, као и да наложи отклањање последице проузроковане штетном радњом.

О предлогу за одређивање привремене мере суд ће одлучити у року од осам дана од дана пријема предлога.

Жалба против одлуке о одређивању привремене мере (сходно члану 35. Закона)

Члан 43.

Против одлуке о одређивању привремене мере није дозвољена посебна жалба.

Д - Надзор над спровођењем Закона (сходно члану 36. Закона)

Члан 44.

Надзор над спровођењем Закона - врше инспекција рада, односно управна инспекција, у складу са законима који уређују њихова овлашћења.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 45.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања, а објављује се истицањем на огласној табли послодавца.

ДЕКАН

Проф. др Срећко Трифуновић

Службена белешка: Овај правилник истакнут је на огласној табли послодавца дана 14. 10. 2015. године.

ОВЕРАВА
СЕКРЕТАР

Небојша Ђусић, дипл. прав.